

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Protozeugma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

quod idem nomen postrema parte membri, aut eadem quæcunq; pars orationis redditur, est connexa, unde id membrum. aut is ambitus cepit, vt si velis hoc modo loqui, cum quid quasi indignetur, aut doleas: Tibi sceleratissime omnium, imputare omnes calamitates suas debet Respub. tibi. Aut sic: Hæc ô Dij immortales, in ciuitate moliri ausus est Glaucia?

x. ut p. 1

Profapodosis. Hoc schema duobus modis fieri aut tractari potest. Nam sententijs duabus, aut pluribus propositis, sua cuique ratio vel posterius reddetur, vel statim sub vnaquaque sententia subinjetur. Quibus posterius ratio subinfertur, huiusmodi sunt, Demosthenis. Nô enim pari ratione Philippus, atq; nos, diuersis rebus medetur: sed ille vsque cò nititur, quoad restituat, atque exuperet. Nos contra, statim vinci meditamur. Ille enim pro laude, sicut pro patria, præliatur: nobis autem si nihil accedit mali, satis, ac nimium boni videtur. Cum singulis sententijs statim ratio subiungitur, hoc exemplo Demetrii Phalerei. Nam quod beneficium tempore, & cupienti datur, gratum est: vtilitas enim, ac voluntas accipiendi, honorem dantis facit ampliorem. At quod sero, & desideranti dari datur, ingratum est: amisso enim tempore, vtilitatis, es dicit accipiendi cupiditas.

Prosynapantesis.

προσυναπαντησις, occurfus, cum duobus nominibus positus, iterum ad eadem sit recursus: Alexâder Rhetor, qui eiusmodi affert ex eplû; Ἐβόντων Ἀθηναίων, & Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίων μὲν ἔργα βιάσθη ἡ γουμένη, Ἀθηναίων δ' ὀβρισησάντες.

Prosofopæia.

x. ut p. 8.

Hoc fit, cum personas rebus constituimus, quæ sine personis sunt, aut eorum hominum, qui fuerunt, tanquam viuorum, & presentium actionem, & sermonem deformamus. Ἄτις προσωποποιῶντες τῆς πρὸς τὸ βῆλμα, & ὁ ἦθ' ὁ προσωποποιούμεν. Orig. contra Celsum l. 7. p. 366. Id est huiusmodi. Nam cum esudelitatis mater est auaritia, tum pater furor: ea huic facinori coniuncta, parit odium, inde item nascitur exitium. Hoc genere vsi sunt poætæ, qui fabulas scripserunt in prologis: nam humana figura produxerunt personas, quæ in veritate artis, & voluntatis sunt, non personæ.

Hyperidæ

Alterum genus est, ita vt fecit. Hyperidæ,

cum de ado lescente impudico diceret.

Quid si tandem, iudices, apud ipsam naturâ, hanc causam agerem? atque ita diuisit mulierem, virilemque personam, vt suum cuique, opus, atq; officium distribueret? ei ego hunc ostenderem, muliebri istu esse suo corpore abuium? nonne vehementissimè admiraretur, si quisquam non gratissimum munus arbitraretur, virum se natum: sed deprauiato naturæ beneficio in mulierè cõuerteret se propterisset?

Item Charisij, Existimate quæso Remp. hic adesse, & pro vestra libertate supplicem vobis accedere: simul & liberos vestros, & matres familias amplexâ tenere: parentes vestros a tate confectos ad se applicare: redigere vos in memoriam, qualem se à maioribus acceperitis: obsecrare pro sacris, ac delubris Deorum immortalium; pro parentum monumentis, pro vobis ipsis, & salute vestra. Hæc si præfens agit, vt dixi, respub. quid animi estis habituri, quæro.

Prosofopæia est personæ confectio. Hæc figura plurimum in se continet dignitatis, cū temp. ipsam loquentem inducimur, aut defunctos aliquos quasi excitamus ab inferis, & in conspectu iudicis collocantes, oratione hos circumdamus. Talis est illa pro Cælio, Appij cæci persona inducta contra Clodium ita dicens.

Muliet, quid tibi cum Cælio? quid cum homine adulescentulo? quid cum alieno? Sed enim, quæ nos ex nostra persona dicentes vix ferant, iudices, supposita dignitate personæ libentius dici, & conuenientius poterunt.

Prosofopæia.

Προσωπίων μεταθεσις alij confundunt cum apostrophe, fit vbi sermo diuertitur ad secundam personam. Φαίης κλημντα, & ἀρειοβα ἀλλήνοισι. Longin. περὶ ὑψ. 5, diceret indefessos, & indomitos inter se.

Prosimêsis

πρόσμιμνσι electio vertitur à Trapezuntio.

Prostaxis

Iussio, cum sententia imperandi modo confertur.

Protome

πρόμοι πρόξιμο orationis, quàm à reticentia distinguit Cic. 3. de orat. Sed nimis vitæo, commoueri videtur adulescens: ad mereuerat.

Protozeugma

Cum verbum, quo res comprehenditur primum collocatur. Vt, Desflorescit formæ dige

dignitas; aut morbo, aut vetustate. Auth. ad Heren. lib. 4.

Protopo.

Adhortatio ad aliquam rem est, & palinlogia, Virg. Nunc, nunc insurgite ramis hortor vos focij. Cic. in Verrem 3. actionis libro, vos quod ad vestram famam, senatusque consulta pertinet iudices, prospicite, atque consulite, &c.

prurper gassa.

Vel parasecve, pramunitio. Qua ante vitium, ut confirmet id quod subiecturi sumus. Ut si testem producemus, ante est, ut ei fidem habendam esse doceamus. Quare est velut generalis locus, & tractatus communis. Cicero pro Milone, ante pramunit licere hominem occidere, & tum subito occisum P. Clodium iure, & sine invidia: cum ita dicit, negant intueri lucem esse fas ei, qui a se esse hominem occisum fateatur. In qua tandem civitate hoc homines stultissimi disputant?

Pyasma.

Quæsitum. Hoc genus à superiore erotemate co differt, quod ad interrogatum vna voce tantum responderi potest, vel a negante, vel à consentiente: quæsitio autem occurri non nisi pluribus potest, hoc modo, si dicas, qua igitur ratione bellum geremus? quæ auxilia nobis parata erunt? quis erit, qui subuenire volet, cum tā acerbe locos tractauerimus? Alexander Rhetor. cum Aquila sentiens definit, τὸς δὲ θεοὶ καὶ ἀπαιτήσασιν θεῖ, & δια πλείονα.

Ratiocinatio in Apophasi.

Sarcasmos.

Hæc figura quibusdam videtur eadem, quæ chleuasmos, sed à perfectissimis propria significatione descripta est. Peculiariter enim foediora ea significamus, non tamen sine diecitate concinna. Ut apud Vag.

Nonimus. Et quis te, tranquerfauentibus hircis.

Apud Ciceronem, Sexte noster bona venis, quoniam dialecticus est, & hoc quidem liguris. Et pro Cælio, quod facerem vehementius, nisi mihi intercederent inimicitia cum istius mulieris viro, fratrem volui dicere, semper hic erro.

Schests.

Proxima figura est anhypophoræ, qua aduersariorum affectum quemlibet singimus cui respondeamus. Ut in illo.

Indignum est Italos Troiam succendere flammis

Nascentem, in patria Turnum consistere terra.

Quid face Troianis arva vim ferre Latinis?

Non hæc ita Iuno proposuit, quasi manifeste Venus indignum esse dixisset, sed quasi indignum esse Veneri fingeret, vel suspicaretur. Hæc latine dicitur affectio.

Solutum.

(Sic enim voco, quod ἀνύλητοι Græci vocant) sit ita, ut demptis coniunctionibus, & propositionibus, quibus verba, & nomina connectuntur, singularim vnumquodque enuntiemus. Cuius frequentissimum exemplum est per totas orationes M. Tullij, sed vel hoc vni ad exemplum sufficit. Exspecto vim edicti, seueritatem pratoris: faueo aratori, cupio otupli damnari Apronium. In his animaduertimus nullam, neque disunctionem, neque propositionem interpositam. Facit autem figura hæc ad celebritatem, & ad vim doloris aliquam significandam: qua plerumque cum commou sumus, hoc modo incidere solemus. Illud etiam præceptum habeto, actori veræ causæ nunquam timendum esse, ne nimis sit in figuris sententiarum. Si enim fieri possit, ut omnes ad aliquam utilitatem figurentur, non vitandum.

Aquil. p. 22.

Sereptolyton.

Huius figuræ pauci admodum meminere: Notatur a Scholiaste Aristidis apud Photium in Aristidis Panathenaico. Innuit esse figuram, quæ ex reciprocis constet magna varietate inter se contextis. Cuius est ut iustis fortior, si fortibus æquior, aut potius iustis omnino iustior, & violentis omnibus potetior.

vide dno. tium p. 615.

Ἰὺς μὲν τὰ ἰσχυρὰ καὶ μόντων ὀχυρωτέρων, Ἰὺς δὲ τὰς δυνάμεις ἐχόντων ὀπτικωτέρων. Μάλα μὲν δὲ Ἰὺς μὲν τὰ δίκαια καὶ μόντων ἀδικητέρων εἰς αὐτὸν τὸ δίκαιον ἔχον. Ἰὺς δὲ τὸν τὸν βιάζοντα δυνωτέρων εἰς τὸν ὄ, ἐστὶ ἀμφοὶ τὰ γένε δι ἀμφοῖν ἴση.

Subiectio in prolepsi, & procatalepsi.

Sycenasis.

Hoc schema docet diuersas res coniungere, & communi opinioni cum ratione aduersari, & habet magnam vim vel ex laude vitium, vel ex vitio laudem exprimiendi. Hyperidis. Nam hominis avari, atque avari vnum atque idem vitium est. Vterque enim nescit vti; atque vsique pecunia dedecori est. Quæ.

Paul. p. 2.

Hyperid.